

2002. 352 с.

2. Большая медицинская энциклопедия: в 30-ти т. Москва: Советская энциклопедия, 1976. Т. 4. 584 с.

3. Юридический словарь / под ред. П.И. Кудрявцева. Москва: Наука, 1956. 687 с.

4. Федорова М.Ю. Медицинское право: учеб. пособие для вузов. Москва: Гуманит. центр ВЛАДОС, 2003. 320 с.

5. Кашликов А. Цена ошибки. URL: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/law/article/view/234>

6. Акопов В.И. К истории судебной ответственности врачей. *Медицина*. 2001. № 10(64). С. 37-46.

7. Прасов О.О. Право на медичну допомогу та його здійснення: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2007. 16 с.

8. Шевчук С.С. Правовое регулирование возмездного оказания медицинских услуг: реалии и перспективы. Ставрополь: Сев-Кав. ГТУ; Ставропольсервисшкола, 2001. 232 с.

9. Савицкая А.Н. Возмещение ущерба, причинённого ненадлежащим врачеванием. Львов: Вища школа, 1982. 196 с.

10. Новий тлумачний словник української мови / укл. В.В. Яременко, О.М. Сліпушко. Київ: Вид-во «Аконіт», 2004. Т. 2. 928 с.

УДК 343.3/.7(043.2)

Мацура Н.А., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Львівський торговельно-економічний університет, м. Львів, Україна
Науковий керівник: Сосніна О.В., к.ю.н.

ЩОДО ОБ'ЄКТА СКЛАДУ УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ ПОДАТКІВ, ЗБОРІВ (ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ)

Конституція України, а саме ст. 67 передбачає, що кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом [1]. При цьому, Розділом VII Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України) передбачено кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності, серед яких виділяють кримінальні правопорушення проти системи оподаткування і системи загальнообов'язкового державного соціального страхування. До цієї групи правопорушень, зокрема відносять кримінальне правопорушення, передбачене ст. 212 КК України, а саме: «Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів)».

Під ухиленням від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) розуміють сукупність дій фізичних або юридичних осіб, які є чи не є

суб'єктами підприємницької діяльності, спрямованих на навмисну несплату податків, зборів (обов'язкових платежів) шляхом порушення норм чинного податкового законодавства [4, с. 148].

При цьому, слід звернути увагу на суспільну небезпечність цього кримінально-протиправного посягання, яка полягає в недоотриманні коштів до бюджетів (як на державному рівні, так і на місцевому) чи державних цільових фондів, що утворюється внаслідок невиконання обов'язків щодо сплати законом встановлених податків та зборів.

Відтак, у даному науковому повідомленні ми вважаємо за доцільне приділити увагу одній з об'єктивних ознак складу цього кримінально-протиправного посягання – об'єкту.

Загалом, визначення об'єкта дає змогу встановити місце відповідного кримінального правопорушення в структурі Особливої частини КК України, а також – усвідомити соціальну і правову сутність посягання. У науці кримінального права, як відомо, виділяють декілька видів об'єкта кримінального правопорушення. Зокрема, до них належать: загальний, родовий і безпосередній.

Однак, варто звернути увагу на те, що при кримінально-правовій характеристиці кримінальних правопорушень, передбачених Розділом VII Особливої частини КК України, доцільно виділити видовий об'єкт, який науковці розглядають як структурний елемент родового об'єкта.

Це пов'язано з тим, що ці кримінально-протиправні посягання є неоднорідними і, окрім цього, визначення даного виду об'єкта дає можливість відмежувати в загальній системі відносин, які охороняються кримінальним законом, що виникають в процесі господарської діяльності, ті з них, які мають місце саме в податковій сфері. Зокрема, для ухилення від сплати податків та зборів видовим об'єктом, на думку науковців, є сукупність охоронюваних кримінальним законом відносин щодо стягнення податків і зборів, також відносин, що виникають в процесі здійснення податкового контролю та притягнення до відповідальності за вчинення податкових правопорушень [5, с. 116].

Водночас, безпосереднім об'єктом ухилення від сплати обов'язкових платежів є встановлений законодавством порядок оподаткування юридичних і фізичних осіб, який забезпечує за рахунок усіх платежів формування доходної частини бюджету або державних цільових фондів.

Наступною ознакою об'єкта складу кримінального правопорушення, яку слід дослідити, є предмет, тобто речі матеріального світу (та/або інформація), на які здійснюється посягання.

Відповідно до Постанови Пленуму Верховного Суду України від 08.10.2004 року № 15 «Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів», однією з обов'язкових умов настання кримінальної відповідальності за передбачене ст. 212 КК України

кримінальне правопорушення є те, що предметом цього кримінально-протиправного посягання є не сплачені обов'язкові платежі (тобто податки, збори та ін.), які входять у систему оподаткування і введені в установленому законом порядку [3].

Варто зазначити, що диспозиція даної статті є бланкетною, тобто вона відсилає для встановлення, зокрема таких понять як податки, збори, перелік податків і зборів, механізму сплати обов'язкових платежів до іншого кодифікованого законодавчого акту – Податкового кодексу України.

При цьому, науковці визначають предметом цього кримінального правопорушення саме грошові кошти, аргументуючи тим, що обов'язкові платежі (податки і збори) сплачують виключно у грошовій формі.

Також слід відзначити, що у науковій літературі досить однозначно розкривають поняття предмету кримінально-протиправного посягання, передбаченого ст. 212 КК України. Так, переважна більшість вчених під предметом ухилення від сплати обов'язкових платежів розуміють грошові кошти, що підлягають сплаті до бюджетів або державних цільових фондів у виді податків, зборів (обов'язкових платежів) [5, с. 124].

Отже, підсумовуючи вищевикладене, варто зазначити, що при дослідженні об'єкта ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) більшість науковців найбільше уваги приділяють саме визначенню видового об'єкта цього кримінального правопорушення, під яким розуміють сукупність охоронюваних кримінальним законом відносин щодо стягнення податків і зборів, також відносин, що виникають в процесі здійснення податкового контролю та притягнення до відповідальності за вчинення податкових правопорушень.

Водночас щодо предмета ухилення від сплати податків, зборів, то його визначають як грошові кошти, що підлягають сплаті до бюджетів або державних цільових фондів у виді податків, зборів (обов'язкових платежів).

Література

1. Конституція України: прийнята Верховною Радою України 28 чер. 1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Кримінальний кодекс України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 13.04.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

3. Про деякі питання застосування законодавства про відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів: постанова Пленуму Верховного Суду України від 08 жовт. 2004 р. № 15. Дата оновлення: 08.10.2004. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0015700-04#Text>.

4. Лихошерст Л.М. До питання про кримінальну відповідальність за ухилення від сплати податків. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. № 14. С. 146-154.

5. Старинець Є.А. Кримінальна відповідальність за ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів): дис... д-ра філософії: 081 «Право». Одеса, 2021. 317 с.

УДК 343.6(043.2)

Меркулов С.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара,
м. Дніпро, Україна
Науковий керівник: Юзікова Н.С., д.ю.н., професор

ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ ТА КРИМІНОЛОГІЧНИЙ РІВНІ

Домашнє насильство в Україні було визнано кримінальним правопорушенням у січні 2019 року, коли набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами». Кримінальний кодекс України було доповнено ст. 126-1 «Домашнє насильство», відповідно до якої кримінальна відповідальність за домашнє насильство настає за «умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи» [1].

Жертвами домашнього насильства стають жінки, чоловіки, в тому числі: члени сім'ї, співмешканці та батьки похилого віку. В Україні статистика звернень щодо домашнього насильства постійно зростає. Так, за 8 місяців 2021 року до Національної поліції України надійшло 203724 звернень, що на 47% більше у порівнянні з тим самим періодом 2020 року. Від одного до трьох мільйонів дітей щороку стають його свідками чи страждають від домашнього насильства.

За словами генпрокурора, Ірини Венедіктової, в Україні кожна третя родина страждає від домашнього насильства. Від 1 до 3 мільйонів дітей щороку стають його свідками чи жертвами. Наслідки цього – крім фізичних, глибокі душевні травми, які не загоїти ніколи. Ситуація загострилась у зв'язку з карантинном, коли кривдники і жертви вимушено опинились у закритому просторі. За минулий рік кількість звернень з приводу насильства зросла більш ніж наполовину. А у 2020 році у